

ЛОМИНОСУ КОРЕНЕВИЩА І КОРЕНІ

Clematidis rhizoma et radix

CLEMATIS RHIZOME AND ROOT

Цілі або фрагментовані висушені підземні частини *Clematis chinensis* Osbeck, *Clematis hexapetala* Pall. або *Clematis terniflora* var. *mandshurica* (Rupr.) Ohwi (син. *Clematis mandshurica* Rupr.).

Вміст: не менше 0.30 % олеанолової кислоти ($C_{30}H_{48}O_3$; *М.м.* 456.7), у перерахунку на суху сировину.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ

A. *Clematis chinensis*. Кореневище подовжене, циліндричне, до 10 см завдовжки й 1.5 см у діаметрі; на верхній поверхні наявні залишки стебел, на нижній — численне коріння. Зовнішня поверхня бліда, від коричневого до жовтувато-коричневого кольору. Текстура відносно жорстка, злам волокнистий. Корені тонкі, циліндричні, прямі або закручені, до 15 см завдовжки й 3 мм у діаметрі, з чорнувато-бурою дрібноподовжнозморшкуватою поверхнею. Фрагментована сировина являє собою дрібні шматочки приблизно 1–2 см завдовжки; зовнішня поверхня бліда, від коричневого до жовтувато-бурого кольору (кореневище) або чорно-бурого кольору і дрібнозморшувата (корінь); кора коренів легко відділяється від жовтуватої деревини, або між ними виявляються щілини.

***Clematis hexapetala*.** Кореневище коротке, циліндричне, 1–4 см завдовжки й 0.5–1 см у діаметрі або дрібніше; на верхній поверхні залишки стебел виявляються рідко; нижня поверхня має численне коріння. Зовнішня поверхня блідо-коричнево-жовта. Текстура відносно тверда, злам волокнистий. Корені тонкі, іноді циліндричні, зігнуті, 4–20 см завдовжки й 1–2 мм у діаметрі; на поперечному зрізі виявляється жовтувато-біла деревина, округла і дещо сплюснута. Фрагментована сировина являє собою дрібні шматочки приблизно 1–2 см завдовжки; зовнішня поверхня бліда, коричнево-жовтого кольору (кореневище) або від коричневого до чорно-бурого кольору (корінь); кора коренів легко відділяється від жовтувато-білої деревини.

***Clematis terniflora* var. *mandshurica*.** Кореневище і корені часто довше і товщі, ніж у *C. chinensis* і *C. hexapetala*; кореневище 1–11 см завдовжки й 0.5–2.5 см у діаметрі, корені 5–23 см завдовжки й 1–4 мм у діаметрі, відносно щільні, з коричнево-чорною зовнішньою поверхнею.

В. Мікроскопічне дослідження (2.8.23). Порошок блідо-жовтувато-коричневого кольору. Переглядають під мікроскопом, використовуючи *хлоральгідрату розчин Р*. У порошку виявляються такі діагностичні структури (Рис. 2527.-1): численні фрагменти темно-коричневої кори кореневища (поперечний зріз [F]) і перидерми кореня [B, G]; клітини перидерми кореня видовжені, іноді з темно-коричневими оболонками (вигляд з поверхні [B]) і з потовщеними U-подібними стінками (поперечний зріз [G]), з дуже товстими зовнішніми тангентальними стінками; численні забарвлені фрагменти паренхіми кори коренів із потовщеними стінками і чітко вираженими розсіяними порами [A, Fb]; іноді помітні трикутні міжклітинники (поперечний зріз); волокна поодинокі, ізольовані [C] або в групах [Ea], іноді з прилеглою ксилемою; фрагменти судин до 100 мкм у діаметрі з облямованими порами [E]; іноді наявні склереїди. Переглядають під мікроскопом, використовуючи розчин 50 % (об/об) *глицерину Р*. У порошку виявляються численні дрібні крохмальні зерна до 10 мкм у діаметрі [D, H], від округлої до багатокутної форми, прості або складні (до 4 компонентів) або нерівномірно згруповані; кожна гранула має дрібний центр крохмалеутворення [D].

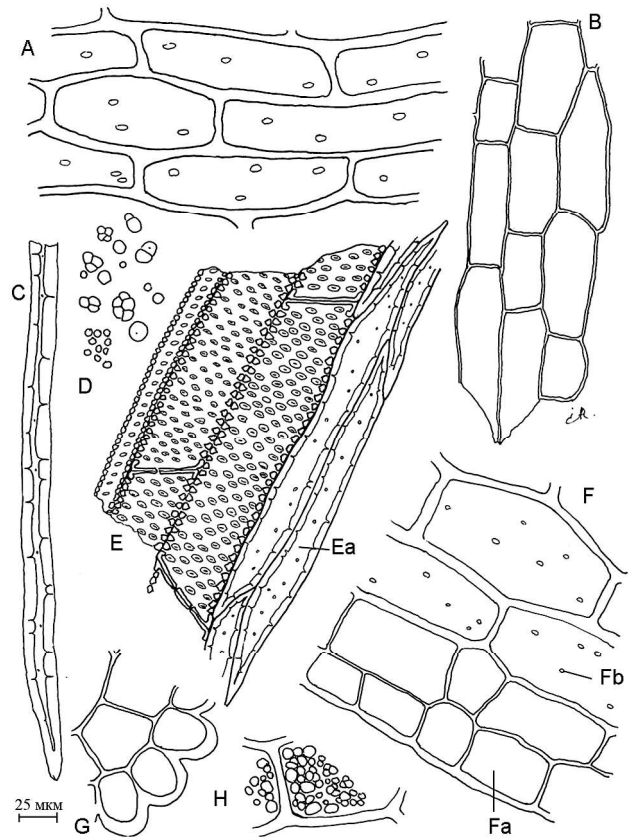

Рисунок 2527.-1. Діагностичні структури ломиносу кореневищ і коренів (ідентифікація В)

С. Високоєфективна тонкошарова хроматографія (2.8.25).

Випробовуваний розчин. До 1.0 г здрібноної на порошок сировини (250) (2.9.12) додають 5.0 мл *метанолу Р*, обробляють ультразвуком протягом 10 хв,